

EDITORIAL

Malangkubon nga iasdang ang reporma sa yuta ug pakasyon ang gubat ni Duterte sa kabanikanhan

Atubangan sa gipagrabeng brutalidad sa todong gyera ni Duterte sa kabanikanhan, kinahanglang ihimugso sa masang mag-uuma ug mga rebolusyonaryong pwersa ang usa ka malangkubon nga kalihukan alang sa reporma sa yuta isip mahinungdanong pundasyon sa tibuok-kusog nga pagsukol sa pasistang rehimen.

Gamit ang absolutong gahum, gipahamtang ni Duterte ang paghari sa teror sa tibuok nasud. Sa nanging mga bulan, dakung panon sa mga sundalo ug pulis ang gibuhian niya aron dumugon o palibutan ang tibuok komunidad, uting kayon ang mga balay ug gipatuman ang makalilisang nga mga teroristang aktibidad. Pinakabangis kini sa mga prubinsya sa Negros ug Samar, ingon usab sa Surigao del Sur, Compostela Valley ug Bukidnon.

Dili moubos sa 35 ka lider mag-uuma sa mga baryo ang gipig-ot ug walay kalaoy nga gipatay sukad niadtong Disyembre 2018. Walay-pili nga giakusahan ang mga mag-uuma ug minorya nga myembro o tigsuporta sa Bagong Hukbong Bayan, ginaparada ug gipagawas nga mga "misurender." Pugos nga ginapasundalo ang mga lalaki o kaha pugos sila nga ginapatrabaho sa pagtukod og mga detatsment sa militar.

"Iasdang..." sundi sa panid 2

PNP, giambus sa Mt. Province

GIAMBUS SA BAGONG Hukbong Bayan (BHB)-Mt. Province ang nagaoperasyon nga tropa sa Philippine National Police (PNP) nga nagsulayng isabotahe ang pag-saulog sa ika-50 ng anibersaryo sa BHB niadtong Marso 29.

Gipabuthan sa mga Pulang manggugubat ang mga pulis bandang alas-9 sa buntag sa Mt. Gonggong-o sa lungsod sa Bauko. Usa ka pulis ang patay ug usa ang samaron. Niadtong Marso 31, gipabuthan usab sa yunit sa BHB ang mga pulis ug sundalo nga misunod sa yunit nga naglunsad og opensiba sa Mt. Makilakilat, Tadian.

Sa Panay, unom ka operasyong haras ang gilunsad sa BHB. Lakip dinhi ang mga pagpangharas sa detatsment sa CAFGU Active Auxiliary sa Barangay Osorio I, San Remegio, Antique niadtong Marso 15 ug 19; sa mga pwersa sa CAFGU niadtong Mar-

"PNP..." sundi sa panid 3

Hilabihan ka bangis ang gyera ni Duterte sa tumong nga pahuyangon ang katawhang misukol ug paluhuron sila sa iyang tiranya. Labaw pa kining mograbe sa plano niya nga dayaon ang eleksyon ug paspasan ang pagtukod sa dayag nga diktaduryang paghari aron solohon ang burukrata-kapitalistang pagpangawkaw.

Kinahanglan natong puohon ang brutal nga gyera ni Duterte ug pak-yason ang iyang pasistang ambisyon. Uban sa iyang mga kakunsabo, kinahanglan silang papanubagon ug silutan sa dili maihap nga mga krimen batok sa katawhan. Atong langkaton ang mga bakak ug ilusyong ginamugna ni Duterte ug sa iyang mga upisyal sa militar ug pulis ug ibutyag ang ilang kabangis.

Aron pakyason ang todong gyera ni Duterte batok sa katawhan, hilabihan ka mahinungdanon nga dinaghang mobarug ang katawhan sa kabanikanhan ug maglunsad og mga ekonomikanhon ug pulitikanhong pakigbisog. Ang ilang antipyudal, lakip na ang anti-imperyalistang mga ekonomikanhong pakigbisog dili bulag,

pundasyon ug pangpalagsik sa ilang antipasistang pakigbisog aron panalipdan ang ilang mga demokratikong katungod. Kinahanglan natong hatagan og pagtagad ang ilang pag-antus ug iasdang ang ilang kaayuhan aron pandayon ang ilang diwang masukulon.

Mahinungdanong pukawon ug dinaghang palihukon ang masang mag-uuma para iasdang ang mga pangmasang pakigbisog aron ipaubos ang abang sa yuta ug interes sa pautang, ipataas ang suhulan sa mga mamumuong-panguma, aron adunay makatarunganong presyo sa mga produkto sa mga mag-uuma ug ipataas ang produksyon pinaagi sa mga bataakang porma sa kooperasyon. Kini ang mga yaweng bahin sa minimum nga programa sa Partido alang sa reporma sa yuta. Ang maksimum nga programa sa pag-apud-apud sa yuta mamahimong ipatuman sa mga rebolusyonaryong baseng purok kung asa kaya kining madumalahan ug mapanalipdan.

Tin-aw nga ginapakita sa mga kampanya alang sa reporma sa yuta ang kalainan sa pasistang rehimen

ug rebolusyonaryong kalihukan, sa mga pwersang nangdaugdaug ug nagapaantus sa masang mag-uuma ug sa mga nagtinguha nga ihaw-as sila sa kapit-os ug tapuson ang ilang pagkadinaugdaug.

Labaw nga ginabutyag sa maong mga kampanyang masa ang mini nga "reporma sa yuta" ni Duterte ug ang iyang palisiya sa malukpanong kumbersyon ug pagpangilog sa yuta. Ginabutyag usab ang panakip-butang ug malinglahong lakang "pangkaayuhan" sa reaksyunaryong rehimen sama sa *conditional cash-transfer program* (4Ps), ang PaMaNa ug Kalahi-CIDSS, mga proyektong pampaanyag aron tabunan ang lalum nga sosyo-ekonomikanhong pag-antus nga nahiaguman sa katawhan.

Kinahanglang ilunsad ang maong mga kampanya kadungan sa uban pang kampanya aron ipahunong ang liberalisasyon sa pag-import sa mga produktong agrikultural nga nagaguba sa produksyon ug kita sa masang mag-uuma, alang sa subsidyo sa estado panahon sa hulaw, aron pangayoong ibalik ang pondong *coco levy*, aron batukan ang pagsulod sa mga *megadam*, paliparan ug uban pang magun-ubong proyektong imprastruktura, aron batukan ang reklamasyon sa yuta sa mga baybay, ang mga operasyong plantasyon ug mina, aron panalipdan ang yutang kabilin ug uban pang kampanya aron iasdang ang katungod ug kaayuhan sa masang mag-uuma ug minoryang katawhan.

Sa umabutay nga mga bulan, kinahanglang mas madasigon natong iasdang ang maong mga kampanya. Kinahanglang segurohon sa tanang ang-ang sa pagpangulo nga mapatuman ang mga tahas sa pagpaasdang sa mga masang pakigbisog. Palabwan nato ang kanhi nang mga nahimo ug dalhon sa bag-ong ang-ang ang mga pakigbisog sa mag-uuma.

Aron iasdang kini, kinahanglang tabangan nato ang masang mag-uuma nga mag-organisa sa ilang mga kahugpungan o palig-onon ang mga natukod na sa ang-ang baryo, interbaryo, lungsod ug distrito aron

Bolyum L Ihap 7 | Abril 7, 2019

Ang *Ang Bayan* ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles. Nagadawat ang *Ang Bayan* og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.

[instagram.com/progressiveviews](https://www.instagram.com/progressiveviews)

[@prwc_info](https://twitter.com/prwc_info)

[fb.com/groups/prwcnewsroomv2](https://www.facebook.com/groups/prwcnewsroomv2)

cppinformationbureau@gmail.com

Unod

Editorial: Malangkubon nga iasdang ang reporma sa yuta ug pakyason ang gubat ni Duterte sa kabanikanhan	1
Pulis, giambus sa Mt. Province	1
NPA50 ug gubat sa katawhan	4
Kadaugan sa mga mag-uuma	5
Pondo alang sa hulaw, ipagawas	5
Presyo sa humay, sibuyas, kopra	6
Mandatory ROTC, gibatukan	6
Mga residente sa Marawi, nagralli	7
2 ka konsultant sa NDFP, giaresto	7
Kadaut sa SEMPO	8
8 pa, gipatay sa Marso	9
Pagpamig-ot sa mag-uuma ug katutubo	10
300, mibakwit sa Samar	10
Mga komunidad, gidumog sa AFP	11
Unyonista, iligal nga giaresto	11
Atake sa mga upisina ug misyon	12
Perwisyo sa pribatisasyon	12
Presensya-militar sa US	14
Batukan ang Oplan Samadhan	14

Ang *Ang Bayan* ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas

ipataas ang ilang katakus sa hiniu-
sang pagsukol alang sa ilang mga
pangayo. Aron mapataas ang pro-
duksyon, mamahimong tukuron ang
mga hunglos o kolektibong pagtra-
baho ug uban pang porma sa pagti-
nabangay. Mamahimong magtipig,
magpalutaw o maggahin og pondo
alang sa pagpataas sa produksyon.

Kinahanglan natong segurohon
nga malampuson nga maipatuman
ang maong mga kampanya. Kina-
hanglang kongkretong matagamta-
man sa masang mag-uuma pinaagi
sa kolektibong pakigbisog ang mas
taas nga kita, mas daghang suplay
sa pagkaon ug mas maayo nga kun-
disyon sa panginabuhian. Kinahang-
lang iaslang usab ang kampanya
alang sa literasiya, numerasiya,
panglawas ug kultura ug uban pang
lakang alang sa ilang kaayuhan.

Sa pagpaaslang sa maong mga
kampanya, nahatagan og kinabuhi
ang pagsukol sa masang mag-uuma
sa pasistang pagpanumpo sa mga
reaksyunaryong armadong pwersa.
Labaw silang nahimong militante sa
pagpanalipod sa ilang demokrati-
kong katungod.

Taliwala sa paghari sa teror, mo-
barug ug molapad ang usa ka gamha-
nang antipasistang kalihukan sa ka-
banikanhan. Kabahin kini sa usa ka
lapad nga nagkahiusang prente batok
sa tiranya ni Duterte. Kinahanglang

malagsikon nga batukan ang todong
pagpanumpo sa kabanikanhan.

Kinahanglang hugot ang pagtina-
bangay ug koordinasyon sa mga ka-
hugpungang mag-uuma, ingon usab
sa lain-laing sektor sa tibuok nasud.
Kinahanglang panalipdan sa tanan
ang matag baryo nga ginaatake ni
Duterte. Kinahanglang ibutyag ug
kundinahan sa tanan ang matag pa-
sistang aktibidad sa mga pwersa sa
estado.

Sa pagpaaslang sa mga anti-
pyudal ug antipasistang pakigbisog,
ginatibuok sa masang mag-uuma ang
gahum gikan sa ilang organisadong
kusog. Kauban ang uban pang mga
organisasyong masa sa mga kaba-
tan-onan, kababayen-an, bata ug
mga aktibistang pangkultura, nagsil-
bi ang mga kahugpungang mag-u-
ma isip pundasyon sa pagtukod sa
mga komiteng rebolusyonaryo sa
baryo—ang batakang yunit sa de-
mokratikong gubyerno sa katawhan.

Ginatukod ang mga rebolusyo-
naryong kahugpungang mag-uuma
sa pagpaaslang sa agraryong rebo-
lusyon ug alang usab sa pagsalmot
sa armadong pakigbisog. Sa pagkab-
ot sa mga kadaugan sa mga antipyu-
dal nga pakigbisog, labaw nga naaw-
hag ang masang mag-uuma nga ti-
buok kasingkasing nga mosalmot sa
armadong pakigbisog ug ihatag dinhi
ang walay kinutubang suporta.

Gikan sa mga kahugpungang
mag-uuma ginatukod ang mga yunit
depensa-sa-kaugalingon nga kaabag
sa pagpatuman sa mga palisiya ug
ordinansa nga gilagdaan sa mga lo-
kal nga komiteng rebolusyonaryo.
Ginatukod ang mga yunit sa mili-
syang bayan isip lokal nga mga yunit
sa BHB nga nagalunsad og gerilyang
pakiggubat aron iaslang ang ma-
langkubon nga armadong pakigbisog
batok sa nagapanulong nga pasis-
tang tropa sa kaaway.

Samtang ginatabangan ang ma-
sang mag-uuma sa pag-aslang sa
ilang mga pakigbisog, kinahanglang
mapangahason nga pasubsubon sa
BHB ang gerilyang pakiggubat, ug
mas kusog ug mas makanunayon nga
atakehon ang kaaway. Targeton ang
pinakalunod-patay nga mga pasista,
silutan sila sa ilang mga krimen, ta-
puson ang pasistang kabangis ug
pakusgon ang determinasyon sa ka-
tawhan sa ilang pagsukol. Puohon
ang mga yunit sa kaaway ug sakmi-
ton ang ilang mga armas.

Sa paglunsad sa lapad nga kali-
hukang masang mag-uuma ug pag-
aslang sa armadong rebolusyon,
segurado nga mapangibabawan sa
katawhan ug ilang mga rebolusyo-
naryong pwersa ang brutal nga gye-
ra ni Duterte ug mapakyas ang pa-
kana niya alang sa usa ka pasistang
diktadurya. AB

"PNP...", gikan sa panid 1

so 19; mga detatsment sa CAA sa Barangay Igcococ, Si-
balom ug Barangay Tubudan, San Remegio sa parehong
prubinsya niadtong Marso 24; ug sa mga pwersa sa PNP
sa Barangay Boloc, Tubungan, Iloilo niadtong Marso 30.

Sa Eastern Samar, gipabuthan sa mga Pulang mang-
gugubat ang istasyon sa PNP sa Barangay Poblacion,
Motiong, Samar niadtong Marso 11 ug detatsment sa
87th IB sa Barangay Can-aponte, San Jose de Buan. Usa
ka pulis ang patay ug duha ang samaron.

Tulo ka aksyong militar usab ang nataho sa BHB-
Northern Negros. Lakip dinhi ang operasyong haras ba-
tok sa 12th IB-CAFGU sa Sityo Pulpangyan, Barangay
Bug-ang, Toboso niadtong Marso 19 ug batok usa ka yu-
nit sa AFP sa Sityo Fuentes, Mabini, Escalante City niad-
tong Marso 21.

Niadto usang Marso 21, gidisarmahan sa BHB ang
mga elemento sa RPA/SCAA sa Sityo Mayana, Barangay
Bago, Don Salvador Benedicto. Nakakumpiska ang BHB

og lima ka pistola ug mga bala.

Pito ka aksyong militar usab ang gilunsad sa BHB-
North Central Mindanao gikan Marso 2 hangtud Abril 5.
Lakip dinhi ang mga operasyong haras batok sa 58th IB
sa mga lungsod sa Salay, Claveria ug Lagonglong, Misa-
mis Oriental. Lima ka sundalo ang patay ug usa ang sa-
maron. Gipabuthan usab sa BHB ang 23rd IB sa Bue-
navista, Agusan del Norte ug 8th IB sa Impasug-ong,
Bukidnon kung asa usa ka sundalo ang patay.

Niadton Marso 15, pito ka sundalo sa 8th IB ang
nasamdan sa operasyong demolisyon sa BHB sa New
Tubigon, Barangay Busdi, Malaybalay City. Sa parehong
adlaw, giambus sa BHB ang usa pa ka yunit sa 8th IB sa
Sityo Magawa, Barangay Bulonay, Impasug-ong kung
asa usa ka sundalo ang patay.

Duha ka hugna nga giparalisa sa BHB ang kumpan-
yang Davao Agriventure Corporation niadtong Marso 10
ug Abril 5 sa Bukidnon. Nakakumpiska sa BHB ang usa ka
shotgun ug mga bala. AB

NPA50: Gubat sa katawhan, hangtud sa kadaugan

Pinakataas nga pagsaludo ang gipadangat sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas (PKP) sa mga Pulang kumander ug manggugubat sa ika-50 nga kasumaran sa pagkatukod Bagong Hukbong Bayan (BHB).

Sa pamahayag niini, gitimbaya sa PKP ang mga kadaugan sa BHB sa nangaging lima ka dekada sa paglunsad niini og gubat sa katawhan. Giparangalan usab sa Komite Sentral ang tanang bayani nga naghalad og kinabuhi sa paglunsad sa rebolusyon. Giila niini ang mga beteranong Pulang manggugubat nga nag-alagad ug padayon nga misuporta sa armadong pakigbisog.

Kadungan niini nagpagula usab og pamahayag ang lain-laing rehiyonal nga yunit sa BHB ug mga tago nga organisasyong masa isip pagsaludo ug panawagan nga labaw pang iasdang ang gubat sa katawhan sa tibuok nasud.

Gihagag duso ni Ka Ariel Montero sa BHB-North Eastern Mindanao Region ang mga malampuson nga aksyong militar sa BHB sa nangaging tuig. Kapin 200 ka aksyong militar sa rehiyon ang nalunsad niadtong 2018 ug nakakumpiska og 27 ka tag-as nga kalibreng armas.

Samtang nakalunsad usab og 120 ka aksyong militar ang BHB-North Central Mindanao. Resulta niini, 124 ang natahong patay sa mga elemento sa AFP ug 93 ang samaron. Matud kang Ka Norcen Mangubat sa Komite Sentral sa Partido sa NCMR, wala napukan ang armadong kusog sa katawhan ug padayon kining nakapatigbabaw taliwala sa pokus ug sustenidong operasyon sa AFP.

Gikundena usab sa Komite Sentral sa Partido sa Negros ang pagpagawal sa AFP k Fernandez ug Cleofe Lagtapon. Matud sa Komite, labaw pang nasilag ang mga Negrosanon ug tibuok katawhan tungod niini.

Nagsaad ang PKP sa rehiyon nga kab-oton ang hustisya alang sa mga biktima sa pasistang kabangis sa rehimen sa isla, lakip ang mga

biktima sa masaker sa Sagay ug sa kadaut sa ginalunsad niining Oplan Sauro/SEMPO sa tibuok isla.

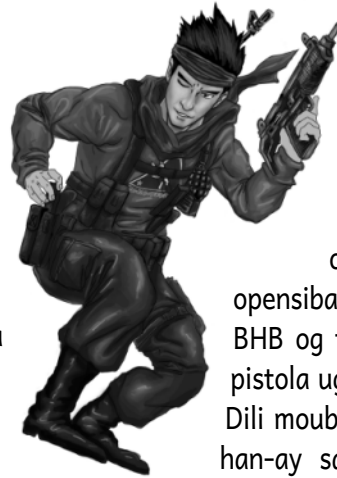
Sa Panay, gitaho sa Komite Sentral sa PKP nga dili moubos sa 50 ang kaswalti sa mga tropa sa AFP sa rehiyon sa tibuok tuig. Hagit sa mga manggugubat dinhi nga pangibabawan ang mga kahuyangan aron labaw pang iasdang ang gubat.

Gisaway usab sa BHB-Eastern Visayas ang padayon nga pagpanumpo ug brutal nga pagpamatay sa reaksyunaryong rehimen sa rehiyon. Anaa sa 15 ang biktima sa pulitikanhong pagpamatay samtang liboan ang pugos nga napabakwit sa Samar ug Leyte tungod sa militarisasyon.

Sa pamahayag sa Komite Sentral sa PKP sa Timog Katagalugan, gipanawagan niini ang pagpukan sa pakana sa pasista ug tiranong rehimen ng US-Duterte ug himoon ang makaya aron ibagsak kini.

Gipasidunggan usab ni Ka Cleo del Mundo sa BHB-Quezon ang mga Pulang kumander ug manggugubat sa paglunsad nila og mga armadong aksyon nga mitay-og sa Southern Luzon Command sa AFP ug lokal nga nagharing hut-ong niadtong 2018. Nakakumpiska og mga tag-as nga kalibreng armas, giguba ang mga kahimanang militar sa 85th IB ug nagbunga og daghang kaswalti sa kaaway ang mga Pulang manggugubat sa nangaging tuig.

Matud usab sa Komite Sentral sa PKP sa Cagayan Valley, padayon nga gitagamtam sa hukbong bayan ang suporta sa masa tungod kay nakasandig ang pakigbisog niini sa mga nasudnon ug demokratikong pangayo sa katawhan. Matud nila, nagalihok

na ang BHB sa may 500 ka baryo sa 60 ka lungsod sa unom ka prubinsya sa tibuok Cagayan Valley sa kasamtangan. Sa milabay nga duha ka tuig, nakalunsad ang mga Pulang manggugubat dinhi og 52 ka taktikal nga opensiba, kung asa nakasakmit ang BHB og tag-as nga ripleng armas, pistola ug uban pang himan militar. Dili moubos sa 168 ang napatay sa han-ay sa kaaway. Padayon usab silang nakapalapad sa baseng masa.

Matud kang Ka Filiw sa Cordilera People's Democratic Front, dili malilong ang mahinungdanong tampo sa rebolusyonaryong kalihukan sa pagpaasdang sa mga minorya sa ilang katungod sa kaugalingong paghukom ug demokrasya.

Dili malimtan sa katawhan ang mga gilunsad nga kampanya sa BHB batok sa gimbuhatong anti-sosyal sa ilang mga komunidad. Nahimong kabahin usab ang BHB sa malina-won nga pagresolba sa mga dili pagkasinabtanay sa mga tribu sa rehiyon ug pagsilot sa makawkawon ug magun-ubon nga mga proyektong mina.

Isip pakighiusa sa mabulawanong anibersaryo, naglunsad og *lightning rally* ang gatasan ka myembro sa NDF-Metro Manila niadtong Marso 25. Serye sa mga pagtuon ug operasyon-pintal ug dikit usab ang gipahigayon sa mga tsapter sa Kabataang Makabayan sa Ilocos ug Panay ug Liga ng Agham para sa Bayan sa tibuok bulan sa Marso.

Nagpaabot usab og pakighiusang mensahe ang Christians for National Liberation-Northern Luzon, Kabataang Makabayan-Timog Katagalugan ug Partido Komunista sa French State. Aduna usay selebrasyon ang upisina sa NDFP sa Amsterdam, Netherlands niadtong Marso 31.

AB

Mga kadaugan sa mga mag-uuma sa Cagayan ug Capiz

NAKAKAB-OT OG MGA kadaugan ang mga mag-uuma sa Maayon, Capiz human nakigdayalogo sa walo ka komersyante-usurero sa maong lungsod niadtong Marso 26. Misalmot sa dayalogo ang 250 ka mag-uuma gikan sa 13 ka barangay sa Maayon. Gipangunahan sa Kahublagan sang mga Mangunguma kag Mamumugon sa Uma sa Capiz (Kammaca), tsapter sa Pamanggas-Kilusang Magbubukid ng Pilipinas sa prubinsya.

Tataw nga kadaugan sa mga mag-uuma ang pagpakunhod sa binulan nga interes sa pautang gikan 6-8% ngadto sa 5%. Kadungan niini, giduso sa mga mag-uuma nga ipatas sa mga komersyante-usurero ang presyo sa pagpalit sa produkto sa mga mag-uuma sa presyo niini sa sentrong lungsod. Wala mipirma ang tanang mga komersyante-usurero sa kasabutan busa giduso sa mga mag-uuma nga subli pang magpahigayon og dayalogo. Nahimong saksi sa dayalogo ang mga kandidatong midagan sa lokal nga gubyerno nga nagsaad nga motabang sa mga mag-uuma taman sa ilang makaya.

Unang nakigdayalogo niadtong

Oktubre 2018 ang mga mag-uuma aron ipaubos ang binulang interes sa pautang ngadto sa 3% sulod sa upat ka bulan, pagtangtang sa interes sa pautang matag adunay katalagman, pagpalit sa mga produkto subay sa presyo niini sa sentrong lungsod ug uban pa.

Samtang napaduso sa mga mag-uuma sa Cagayan Valley ang dili pagbayad sa interes sa pautang sa panahon sa mga katalagman. Resulta kini sa dayalogo sa 800 ka mag-uuma gikan sa Baggao ug kaskitbit nga mga lungsod sa Gattaran, Amulong, Alcala ug Sto. Niño tali sa pito ka komersyante-usurero niadtong Marso 15 sa San Jose, Baggao. Gipangunahan sa Baggao Farmers

Association (BFA) ang dayalogo.

Sigon sa kasabutan, dili maningil ang komersyante-usurero og interes kung nalugi ang mga mag-uuma og hangtud 50% o mas taas pa bunga sa katalagman. Tin-aw nga gilapag sa BFA ang kompyutasyon sa ilang gasto sa produksyon kumpara sa ilang kita, kung asa napakita nila nga lugi na sila bisan wala pay katalagman.

Ingonman, wala nagkahiusa ang mga mag-uuma ug komersyante sa langkuban nga panahon sa maong kasabutan. Giduso sa mga mag-uuma nga langkuban niini ang anihan niadtong Setyembre 2018, kung kanus-a grabeng giguba sa bagyong Ompong ang Baggao. Gusto sa mga komersyante nga ang mga umabutay lamang nga mga katalagman ang langkuban sa kasabutan, walay labot ang mga milabay na. Nagsilbing tigpatung sa dayalogo si Msgr. Gerry Perez. Milingkod usab sa dayalogo ang Sangguniang Bayan sa Baggao. AB

Pondo alang sa hulaw, giduso nga ipagawas

KARONG TUIGA, makasinati sa hulaw ang 11 ka prubinsya sa Mindanao (Zamboanga del Norte, Zamboanga del Sur, Zamboanga Sibugay, Misamis Occidental, South Cotabato, Sultan Kudarat, Dinagat Islands, Surigao del Norte, Maguindanao, Sulu ug Tawi-Tawi) samtang 26 usab ang sa Luzon (Abra, Benguet, Kalinga, Apayao, Mountain Province, Ilocos Norte, La Union, Pangasinan, Bataan, Nueva Ecija, Zambales, Metro Manila, Cavite, Laguna, Quezon, Marinduque, Occidental Mindoro, Oriental Mindoro, Romblon, Palawan, Albay, Camarines Norte, Camarines Sur, Catanduanes, Masbate ug Sorsogon).

Trese ka prubinsya usab sa Visayas ang makasinati sa hulaw (Aklan, Antique, Capiz, Guimaras, Iloilo, Negros Occidental, Negros Oriental, Siquijor, Biliran, Eastern Samar, Leyte, Northern Samar ug Samar.)

Matud sa taho sa Department of Agriculture (DA) niadtong katapusan sa Marso, mikabat na sa P4.35 bilyon ang kantidad sa mga produktong agrikultural nga nadaut, kung asa P2.69 bilyon ang sa humay ug P1.66 bilyon sa mais.

Niadtong Marso, nagdeklara na og *state of calamity* ang Zamboanga City, Zamboanga Sibugay,

Pagadian City, North Cotabato, Maguindanao, Rizal ug Occidental Mindoro. Mokabat na sa P600 milyon ang kadaut nga nahiagum sa sektor sa agrikultura sa Pagadian, Kidapawan City, North Cotabato ug Occidental Mindoro. Pinakaapektado sa maong mga prubinsya ang mga basakan. Sa Bicol, nabutang sa piligro ang 79,000 ektarya sa mga humayan ug maisan sa unom ka prubinsya. Maapektuhan niini ang kapin 45,000 ka mag-uuma sa humay ug 29,000 ka mag-uuma sa mais.

Giduso sa Kilusang Magbubukid ng Pilipinas nga ipagawas na sa mga lokal nga gubyerno ang pondo pangkalamidad niini atubangan sa nagkagrabeng hulaw sa nasud. Matud nila, dili paigo ang limitadong *cloud seeding* nga ginapahigayon sa DA. Kadungan niini, gikundena sa grupo ang pagkawalay-silbi sa National Irrigation Administration nga mohimo og mga lakang human hatagan ang ahensya og dakung pondo alang sa libheng irigasyon. Samtang nagatunhay ang kadaot sa hulaw, kinahanglang suportahan sa gubyerno ang mga mag-uuma pinaagi sa paghatag og hinanaling ayudang pagkaon ug alternatibong panginabuhian. AB

Presyo sa humay, sibuyas ug kopra, patas-an!

PADAYON ANG PAGKUNHOD sa presyo sa humay, sibuyas ug uban pang lokal nga produktong agrikultural sa unang kwarto sa 2019. Bunga kini sa walay pugong nga pag-*import* sa maong mga produkto ilalum sa liberalisadong pamatigayon.

Gikan sa kapin-kunkulang P20/kilo niadtong nangaging tuig, anaa sa P14/kilo na lang ang presyo sa lokal nga humay niadtong Marso. Direktang epekto kini sa bag-ohay lang nga nasumiteng balaod alang sa liberalisasyon sa importasyon sa bugas.

Nagpasabot kini sa mas grabeng kalisud ug kagutom sa daghang mag-uuma ilabina nga nagpabiling taas ang presyo sa mga himan sa produksyon sama sa binhi ug pestisidyo, ingon usab ang abang sa yuta. Labaw pa kining pagrabehon sa kadaut sa hulaw karon sa daghang prubinsya nga nagaprodyus og humay.

Sa Nueva Ecija, nag-unang prubinsya sa produksyon sa sibuyas, ginapalit sa P12-P15/kilo na lang ang ani sa mga mag-uuma. Matud nila, mikabat sa P130,000 ang gasto sa produksyon aron ugmaron ang usa ka ektaryang sibuyasan. Aron moki-ta, kinahanglang mabaligya ang produkto sa minimum nga P30/kilo o kapin katunga sa presyo niini sa kasamtangan. Kapin 21,000 ka mag-uuma ang nagatanom og sibuyas dinhi gamit ang kapin 11,500 ektaryang yuta.

Samtang ginaduso sa mga mag-uuma gikan sa Southern Tagalog nga patas-an ang presyo sa kopra ug sa tibuok lubi, ingon usab ang suhulan sa mga mamumuong-panguma sa kalubihan sa usa ka dayalogo sa mga upisyal sa Philippine Coconut Authority (PCA) niadtong Marso 4. Matud

sa mga mag-uuma sa kalubihan, kinahanglang itakda sa PCA ang presyo sa kopra sa P50/kilo sa mga baryo sa CALABARZON o katugbang sa presyo niini sa mga sentrong syudad sa rehiyon, sama sa Lucena City. Giduso usab nila nga patas-an ang presyo sa tibuok lubi sa P12/piraso ug patas-an ang suhulan sa mga mamumuong panguma sa P300/araw o sa kada 1,000 ka piraso sa naaning lubi. Ginapangayo usab nila nga hatagag ayudang pagkaon ang mga mag-uumang apektado sa hilabihan ka ubos nga presyo sa kopra.

Karong tuiga, anaa sa P12/kilo na lang ang presyo sa kopra sa rehiyon o 66% nga mas ubos kumpara sa P38/kilo niadtong 2017. Ingonman, anaa sa P3.60 hangtud P4.70 na lamang ang presyo sa usa ka lubi. Ang mga mamumuong-panguma usab sa kalubihan mikita lamang og P4-P7 matag adlaw. Gibanabanang anaa sa 20 milyon ang mga mag-uuma sa kalubihan sa tibuok nasud.

Sa kalambigit nga balita, nagprotesta ang mga mag-uuma atubangan sa Department of Agrarian Reform sa Quezon City niadtong Marso 21 aron kundenahon ang ekspansyon sa mga plantasyon sa nasud. Imbes nga tutukan ang panginahanglan sa mga mag-uuma alang sa mas dakung produksyon, ginabaligya pa sa guberno ang mga yutang agrikultural aron pahimuslan sa mga lanyawng korporasyon. **AB**

PAGBATOK SA MGA CYBER-ATTACK. Nagpiket ang lain-laing grupo sa alternatibong midya, mga aktibista alang sa *digital rights* ug ilang mga tigsuporta atubangan sa Department of Information and Communications Technology niadtong Marso 12 kadungan sa pagdumdom sa World Day vs Cybercensorship.

Gikundena sa mga grupo ang kawalay aksyon sa ahensya sa pagtubag sa pagpangatake sa ilang mga *website*. Kusog ang pagtuo nila nga mga ahente mismo sa rehimeng Duterte ang anaa sa likod sa mga pag-atake. Minilyong piso ang ginagasto sa dungan-dungan nga mga pag-atake aron ipasirado o hikawan ang maong mga *website*. Nagpasaka na og kaso ang mga grupo sa alternatibong midya sa kumpanya nga miatake kanila. **AB**

Mandatory ROTC, gibatukan

SUNUD-SUNOD NGA PROTESTA ang gilunsad sa mga progresibong organisasyon sa kabatan-onan human gibalita ang brutal nga pagpatay kang Willie Amihoy, usa ka kadete sa Reserve Officers Training Corps (ROTC) sa Iloilo State College of Fisheries.

Gipatay si Amihoy sa iyang kumander sa ROTC nga si Elmer Decilao niadtong Marso 10 human nga gipasanginlan siya sa naulahi nga nagtago sa iyang selpon. Matud sa mga nagprotesta, ginapasagdan sa ROTC ang ingon niining pagtinagdanay ug kabangis sa han-ay sa mga estudyante.

Niadtong Marso 13, nagrali ang Kabataan Partylist-Panay aron kundenahon ang pagpatay. Usa ka adlaw ayha niini, naglunsad usab og protesta ang mga organisasyon sa mga kabatan-onan sa UP Cebu. Sa Metro Manila, nangdagkot og mga kandila isip protesta ang mga estudyante sa Far Eastern University (FEU), Pamantasan ng Lunsod ng Maynila, ug University of the East atubangan sa FEU aron ipanawagan ang pagpabasura sa sugyot-balaodnon nga *mandatory* o rekisitong ROTC. Nagpahigayon usab og mga protesta sa uban pang unibersidad sa Metro Manila.

Samtang gibatukan usab sa lain-laing organisasyon sa estudyante ang tusong pagsulod sa mga sundalo sa kampus sa University of the Philippines (UP) sa Los Baños, Laguna niadtong Marso 4 sa takuban sa paghatag og oryentasyon sa ROTC. Gigamit sa mga sundalo ang aktibidad aron malisyosong ilambigit ang ligal nga progresibong mga organisasyon sa mga estudyante sa BHB. Ingon niini usab ang gihimo sa AFP sa UP Tacloban niadtong Marso 10 kung asa gibansagang tigsuporta sa BHB ang Pulso han Magaaram. **AB**

Mga residente sa Marawi, nagrali batok sa TFBM

NAGMARTSA ANG HALOS usa ka libong residente sa Marawi City niadtong Marso 20 aron kundenahon ang halos duha ka tuig na nga nalangang rehabilitasyon sa syudad. Gidungan nila ang martsa sa kumperensya sa Kongreso ug Task Force Bangon Marawi (TFBM) sa Provincial Capitol Gymnasium sulod sa syudad.

Gikundena nila ang kawalay aksyon sa TFBM ug nanawagan nga palagputon si Housing Secretary Eduardo del Rosario, presidente sa TFBM tungod kay wala niini natubag ang pangayo sa mga residente. Duso sa mga residente nga ilakip sila sa pagplano ug tubagon ang ilang hinanaling mga panginahanglan aron makabalik na sila sa syudad. Girason sa TFBM nga daghan pa kuno ang nakalubong nga bomba sa pinakaguba nga bahin o *most affected area* (MAA) busa dili pa pwedeng mobalik ang mga residente.

Gipadayag usab sa usa ka residente sa Marawi nga si Hafsah Bint Amer Hassan ang iyang kasuko sa TFBM. Matud niya, duha ka tuig na ang milabay apan anaa pa gihapon sa paglista ug pagkategorya ang TFBM sa mga residente sa lugar. Mas una pang nahuman sa gubyerno ang rehabilitasyon sa Boracay kaysa sa ilang mga puluy-anan, dugang pa niya. Gireklamo usab sa mga residente ang walay pagtugot nga pagdemolis sa TFBM sa nabilin nga mga kabalayan ug hingpit nga paggun-ob niini sa MAA human ang gyera. **AB**

2 ka konsultant sa NDFP, iligal nga giaresto

DUHA KA KONSULTANT sa National Democratic Front of the Philippines (NDFP) ug tulo pa nila ka kauban ang magkasunod nga giaresto sa rehimeng US-Duterte niadtong Marso.

Giaresto sa giusang operasyon sa 202nd Bde ug Philippine National Police (PNP) silang Fr. Frank Fernandez, 71, tigpamaba sa NDF-Negros, iyang asawa nga si Cleofe Lagtapon, 66, ug si Geann Perez, 20, niadtong Marso 25 sa Liliw, Laguna.

Gipasakahan og gama-gamang kasong *illegal possession of firearms and explosives* ang tulo samtang gipasakahan og kasong pagpatay silang Fernandez ug Lagtapon. Grabe ang sakit sa kasingkasing ug baga ni Fernandez samtang adunay *leukemia* si Lagtapon, hinungdan sa ilang pagpapundo sa lugar.

Samtang giaresto si Renante Gamara ug ang iyang kauban nga si Fr. Arturo Joseph Balagat sa Imus, Cavite niadtong Marso 20. Gidala ang duha sa Camp General Pantaleon Garcia sa Imus, Cavite ug gibal-

hin sa Camp Bagong Diwa sa Taguig City sa mga misunod nga adlaw. Gipasakahan ang duha sa kasong *illegal possession of firearms*. Niadtong Marso 23, gibasura sa korte ang kaso batok sa duha.

Samtang wala na nakurat ang NDFP *negotiating panel* sa pagtanggap ni Rodrigo Duterte nga *negotiating panel* nga gipangulohan ni Silvestre Bello III niadtong Marso 18. Usa-ka-bahin na nga gitapus ni Duterte ang panaghisgot pangkalinaw niini sa NDFP sa dihang gipagula niini ang Proclamation 360 niadtong Nobyembre 23, 2018.

Matud kay Jose Maria Sison, walay ginapakitang interes si Duterte sa negosasyon ug dayag na hinuon gigamit ang armadong panagbingkil aron hatagag-katarungan ang balaod militar sa Mindanao ug iratsada ang pagbag-o sa konstitusyon alang sa ambisyon niyang mahimong pasistang diktador. Pito ka konsultant na sa NDFP ang iligal nga giaresto. Unom kanila ang nakabilanggo pa sa kasamtangan. **AB**

KONTRA-PAGSAKA SA PRESYO SA LANA. Sa Valenzuela City, nagprotesta ang mga residente, sa pagpanguna sa Defend Job Philippines, atubangan sa gasolinahan sa Shell sa General T. De Leon niadtong Marso 19. Gibatikos sa grupo ang dinagkung pagsaka sa presyo sa lana nga labaw pang nagapaantus sa katawhan. Padayon nga mitaas ang presyo sa mga produktong petrolyo sulod sa pito ka magkasunod nga semana. Tungod niini ug sa kadaut sa hulaw sa nasud, pugos na nga gidawat sa rehimeng US-Duterte nga subling mopaspas ang pagsaka sa presyo sa mga palaliton sa mosunod nga mga bulan.

BATOK SA ILIGAL NGA PAGTANGTANG SA TRABAHO.

Sa Laguna, nagpiket ang mga myembro sa Kaisahan ng mga Manggagawang Iligal na Tinanggal sa Cabuyao niadtong Marso 17. Nagsilbi kining kulminasyon sa Ika-2 Kongreso sa ilang organisasyon. Kauban ang Southern Tagalog Labor Vote Alliance, ginapanawagan nila ang igmat nga pagpili og mga kandidatong midagan sa umaabot nga eleksyon.

Samtang gibabagan sa mga mag-uuma ang iligal nga pagsisante sa 100 ka mag-uuma sa Holcim Philippines Inc., sa planta niini sa Davao City niadtong Marso 4. Gintangtang sila sa kontraktor niini nga Fort Steel Cargo Integrators Inc., luyo sa pagpagawas og mando sa regularisasyon sa rehiyonal nga upisina sa Department of Labor and Employment.

COASTAL CLEAN-UP. Usa ka *coastal clean up drive* ang gilunsad sa mga grupong maki-kinaiyahan lakip ang Nilad ug Earth Island Institute Philippines, ug sa PAMALAKAYA ug Baseco People's Alliance sa baybay sa Baseco sa syudad sa Maynila niadtong Marso 18. Gibatukan nila ang maki-langyaw ug kapitalistang mga proyektong reklamasyon sa Manila Bay. **AB**

14 ka mag-uuma, gipatay sulod sa usa ka adlaw

Katorse ka mag-uuma ang gipatay sa mga elemento sa pulis ug militar sulod lamang sa pipila ka oras niadtong Marso 30 sa Negros Oriental. Dugang sila sa pito ka mag-uumang gipatay gikan Disyembre 2018 hangtud Enero ilalum sa kampanyang pagpanumpo nga gitawag og SEMPO. Gihimo ang pinakaulahing pagpamatay ala-una sa buntag sa Canlaon City ug mga lungsod sa Sta. Catalina ug Manjuyod. Walo ang gipatay sa Canlaon City, upat sa Manjuyod ug duha sa Sta. Catalina.

Matud sa saysay ni Leonora, asawa sa biktimgang si Ismael Avelino, naalimukawan sila bandang alas-2:30 sa buntag sa dihang pugos nga gisulod ang ilang balay sa dili moubos sa unom ka armadong lalaki nga nakatabon ang nawong. Giguyod pagawas si Leonora ug ang iyang duha ka anak, samtang nabiyaan si Ismael nga nakataas ang mga kamot. Human niini, nakadungog sila og buto sulod sa balay, ug lain pang buto sa silingan kung asa kadungan nga gipusil ang kinamagulangang ig-suon ni Ismael nga si Edgardo.

Parehong myembro sa Hugpong Kusog Mag-uuma sa Canlaon-Kilusang Magbubukid ng Pilipinas silang Ismael ug Edgardo, nga gipangulohan usab ni Edgardo.

Sa kaso usab ni Franklin Lariosa, gipalibutan sa mga pulis ang iyang balay bandang alas-5 sa buntag ug nagpakita sa *search warrant* para kuno sa usa ka ripleng M16. Gidala si Lariosa sa tugkaran sa balay kung asa nakaatang ang iyang asawa ug mga kapamilya. Human nga gilimud nga adunay siyay gitagong riple, tulo ka beses nga gipusil si Lariosa. Giwakli usab sa mga kriminal ang iyang inahan nga nag-sulayng motabang.

Human ang madugoong operasyon, gipanghinambog sa Philippine National Police (PNP) ang Synchronized Enhanced Management of Police Operations (SEMPO o

Sinkronisadong Gipalambo nga Pag-dumala sa mga Operasyong Pulis). Misukol kuno nga mga partisano ug tigsuporta sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) ang mga gipangpatay. Gawas niini, adunay 12 ka lain pang sibilyan ang giaresto sa maong operasyon ug gipasakahan sa gama-gamang mga kaso. Gipresenta sa PNP isip ebidensya ang gitanom nila nga mga armas ug eksplosibo.

Ang SEMPO (ginatawag usab nga Oplan Sauron) ang kasamtangang pasistang pakana sa rehimeng Duterte alang sa iyang pagpangatake sa katawhan sa isla sa Negros. Tataw dinhi ang *golpe de gulat* ug sinkronisadong pagpangatake sa mga target nga barangay; paggamit sa mga upisina sa munisipyo alang sa pagtukod sa mga tsekpoynit ug pagpasaka og kaso sa mga giaresto; planadong pagpamatay ug pagpangaresto sa mga target; padayon nga pagpagula sa mga mandamyento para sa aresto ug

pagpang-utingkay, lakip ang mga blangkong pirmadong mandamyento alang sa kinsamang gusto arestuhon o patyon.

Bisan og ang PNP ang anaa sa unahan sa SEMPO, nagatuman sila sa direksyon sa Armed Forces of the Philippines Central Command (AFP Centcom). Ang Centcom ang kasamtangang gipangulohan ni Lt. Gen. Noel Clement, iladong loyalista ni Jovito Palparan.

Isip pagpangandam alang sa SEMPO, gikampanya sa mga sundalo ug pulis ang mga pekeng pagpasurender niadtong Hulyo-Agosto 2018. Gilunsad usab ang masaker sa Sagay ug pagpatay sa abugado sa mga biktima niadtong Oktubre. Human niini gipig-ot sa duha ka batalyon sa kaaway ang mga mag-uumang nagabungkalan sa Sagay, ug gikumpleto na ang pagpuwesto sa dugang nga mga tropa sa Negros Oriental niadtong Nobyembre 2018.

Gigamit sa AFP ang mga operasyong “peace and development” (PDT) sa mga baryo aron imapa ang mga balay sa gidudahan ning tigsuporta o kapamilya sa mga Pulang manggugubat, ingon usab ang mga myembro sa mga ligal nga organisasyong mag-uuma nga giban-sagan niining mga “prente sa komunista.” Sa maong mga datos gisubay ang listahan kung kinsakinsa ang pagapatyon ug pagaarestuhon. Gipahigayon ang unang entrada sa SEMPO sa Guihulngan City niadtong Disyembre 27, 2018. Gisabay dinhi ang mga operasyon sa Mabinay ug Sta. Catalina. Sa maong adlaw, lima ka mag-

NEGROS

Canlaon
ISMAEL AVELINO
EDGARDO AVELINO
MELCHOR PAÑARES
MARIO PAÑARES
ROGELIO RICOMUNO
RICKY RICOMUNO
GONZALO ROSALES
GENES PALMARES

Manjuyod
VALENTIN ACABAL
SONNY PALAGTIW
STEVE ARAPOC
MANULO MARTIN

Sta. Catalina
ANOJ RAPADA
FRANKLIN LARIOSA

14

uuma ang gipatay sa Guihulngan City ug kapin 20 ang iligal nga giaresto sa nahisgutang mga lugar. Midaku pa ang maong ihap ngadto sa pito ka gipatay ug 57 ang iligal nga giaresto sa dihang milungtad ang operasyon hangtud ikaduhang semana sa Enero ug mikabat sa mga lungsod sa Canlaon, Moises Padilla, Isabela ug La Castellana. (*Basaha ang mga detalye sa mga isyu sa Ang Bayan, Enero 7 ug Pebrero 21, 2019.*) Mikabat sa 3,000 ka tropa ang gigamit sa AFP ug PNP alang sa maong operasyon.

Sigon sa “*whole-of-nation approach*” sa kampanyang pagpanumpo ni Duterte, kaabag sa AFP Centcom ang mga korte alang sa pagpagula og mga mandamyento ug pagpasaka og kaso. Sa unang entrada sa SEMPO, tanang 119 *search warrant* nga gigamit sa operasyon ang gipirmahan ni Judge Soliver Peras sa RTC-7 sa Cebu.

Gigamit usab sa AFP ang mga pasilidad sa mga lokal nga gubyerno alang sa transportasyon sa mga sundalo ug pulis luyo pagsekreto sa operasyon niini sa lokal nga gubyerno. Sa pinakaulahing SEMPO, gilimud sa gobernador sa Negros Oriental nga gipaabtan siya mahitungod sa operasyon.

Nagresulta ang SEMPO sa pugos nga pagbakwit sa mga residente, pagkaguba sa ilang mga pananom ug pagkawala sa ilang kwarta ug kahimanan nga gikawat sa nagoperasyong mga pulis ug sundalo. Tungod niini, mas mikusog pa ang kamangtas sa mga agalong yutaan sa isla nga magtukod ug magpadaghan sa kaugalingong mga pribadong hukbo ug maton.

Malukpanong pagkundena gikan sa mga organisasyong masa ug mag-uuma, relihiyoso, masmidya ug bisan mga ahensya sa reaksyunaryong gubyerno ang misugat sa brutalidad sa AFP ug PNP. Sa Iloilo, gipangulohan sa Bayan ug Anakpawis ang protesta niadtong Abril 1 atubangan sa Camp Delgado sa Iloilo City batok sa madugoong operasyon sa AFP ug PNP. AB

7 pa, gipatay niadtong Marso

Sa uban pang bahin sa nasud, tibuok-bahin usab ang pagpangatake sa rehimeng US-Duterte sa mga mag-uuma. Sa bulan lamang sa Marso, dugang pito pa ang gipatay sa mga ahente sa rehimen.

Gipatay sa mga sundalo sa 48th IB si Larry Suganob, lider sa PINAGBUKLOD, myembrong organisasyon sa Kilusang Magbubukid ng Pilipinas (KMP), niadtong Marso 18 sa Barangay San Isidro, San Jose del Monte, Bulacan. Aktibo si Suganob sa kampanya sa mga mag-uuma kontra sa pagpangawakaw sa yuta sa Ayala Land, Inc. ug Bangko Sentral ng Pilipinas. Naglunsad niadto sa operasyong militar ang 48th IB sa lugar.

Sa Davao del Norte, gipusil ug gipatay usab ang usa ka estudyanteng Lumad niadtong Marso 15 sa Sityo Milyon, Barangay Sto. Niño, Talaingod. Hubog nga nagpabuto si Eroy Balentin, elemento sa Citizens Armed Forces Geographical Unit (CAFGU) sa komunidad ug naigo sa ulo si Jerome Pangadas nga hinanali niyang gikamatay.

Matud sa mga taho, naghuramentado si Balentin human nga mibalad ang mga residente sa lugar nga magpamyembro sa CAFGU. Si Pangadas, 15-anyos, usa ka estudyante sa Salugpongan Ta ‘Tanu Igkanogon Community Learning Center. Adunay usa ka residente usab ang nasamdan tungod sa insidente.

Usa ka mag-uuma usab gikan sa Bongabong, Oriental Mindoro ang gipatay sa 203rd Bde ug PNP-MIMAROPA. Gipagawas nga namatay sa engkwentro sa AFP ug BHB si Roland Sibulan niadtong Marso 2 human siya nga gidakop sa usa ka tsekpoynt ug gitortyur

niadtong Marso 1. Gitiunan og pusil ang kauban niyang apo. Usa ka dekada na nga dili myembro sa BHB si Sibulan.

Niadtong Marso 5, giaresto ang pag-umangkon ni Sibulan nga si Onad sa parehong tsekpoynt, gitortyur ug gisulayan nga patyon sa mga sundalo. Gibuhian siya pagkahuman sa unom ka oras sa mental ug pisikal nga pagtortyur. Nakadagan ug nakaikyasa sa tortyur ang iyang ig-agaw.

Tulo ka kabatan-onang sibilyan ang gipusil sa mga sundalo sa 71st IB niadtong Marso 28 sa Sityo Mangurayan, Barangay Anita-pan sa Mabini, Compostela Valley.

Nagapangita lamang og baki ug nangayam sa kalasangan ug walay laing dala kundili mga *flashlight* ug mga hinimong pusil silang Franklin Tirol, Zaldy Tirol ug usa pa. Namatay gilayon sa insidente ang magnag-ig-agawng Tirol samtang grabeng nasamdan ug iligal nga giaresto ang usa pa. Gipagawas sa 71st IB nga mga myembro sa BHB ang mga biktima ug adunay dala nga armas, mga kahimanang militar ug *improvised explosive device*. Kunohay aduna pay usa ka sundalo ang nasamdan sa binuthanay.

Niadtong Marso 30, gipatay si Uming Caliho, lider-mag-uuma sa Sityo Kalibunlibunan, Barangay Pinagturilan, Sta. Cruz, Occidental Mindoro. Sa Samar, gipusil ug gipatay si James Viñas, 75, kanhing lider sa People Surge atubangan sa iyang balay sa Borongan City niadtong Marso 12, ala-7 sa gabii. AB

Pagpanumpo sa mga mag-uuma ug katutubo

Iligal nga giaresto ang tulo ka mag-uuma sa Barangay Mulangan, Igaras, Iloilo niadtong Marso 18. Naila ang mga gidakop nga silang Roberto Elamparo, 50, Ruperto Enar, 51 ug Ramon Enar, 49. Nag-imbento ang AFP og istorya nga kuno adunay engkwentro duol sa lugar ug gipagawas nga mga myembro sa BHB ang tulo.

Sa Iloilo, tulo ka minoryang Tumandok ang iligal usab nga gidakop sa Alimodias, Miag-ao sa mga pwersa sa 61st IB niadtong Marso 24 ug giakusahang mga myembro sa BHB. Naila ang mga biktima nga silang Rolando Medina, anak niya nga si Rolando Jr., ug Freddie Nabua. Nahitabo kini human ang usa ka engkwentro tali sa AFP ug BHB, alas-4 sa buntag sa parehong adlaw sa Sityo Baruk. Nabawi ni Ramonito Sabug, kapi-tan sa barangay ang tulo human giduso nga mga residente sila sa barangay.

Sa Aurora, wala pa gihapon gipakita sa AFP si Diodicto Miñoza, lider-mag-uuma ug mag-uuma sa kalubihan sa Barangay Ditungabon, San Luis. Organisador si Miñoza batok sa hulgang pagtukod sa mga *hydropower dam* sa mga komunidad sa San Luis ug Gabaldon sa Nueva Ecija. Ulahi siya nga nakahinabi sa iyang asawa sa selpon niadtong Marso 22. Sa dihang gibisita ang iyang payag sa uma sa misunod nga adlaw, daw mura kinig giransak tungod sa nagkatag nga mga plato ug kahimanan. Nakakita usab ang mga residente og mga tunob sa *combat shoes* sa lugar. Mga sundalo sa 91st IB ang nag-operasyon sa barangay.

Sa Agusan del Norte, gipalibutan ayha gireyd sa mga pulis ug sundalo sa 23rd IB ang balay ni Deliza Camanian sa Crazer, Aklan, Nasipit niadtong Marso 8. Samaron si Glenn Ann, anak ni Deliza, sa bangis nga pagsulod sa mga sundalo ug pulis.

Sa parehong adlaw, nagpagawas og tarpolin ang 23rd IB sa Afga, Buenavista, Agusan del Norte kung asa nakabutang ang mga

dagway sa giakusahang mga myembro sa BHB. Sa misunod nga adlaw, gipatawag sa mga sundalo ug gipailalum sa interogasyon silang Fredo Dabidi, Loreto Mapoy, Arnel Toledo ug uban pang sibilyang residente sa Barangay Lower Olave sa parehong lungsod. Gipreso ang mga biktima sa kampo sa militar.

Gipagawas sa 23rd IB nga adunay engkwentro tali sa mga yunit sa AFP ug BHB sa Afga sa mao giha-pong adlaw. Human niini, walay-pili nga gipamusil sa mga sundalo ang napulo ka balay sa komunidad.

Sa Palawan, gipalayas sa mga pwersa sa Provincial Mining Regulatory Board ang mga mag-uuma sa ilang mga umahan sa Sityo Sta. Cruz, Barangay Decalchao, Coron niadtong Marso 30. Nahitabo kini aron hatagag dalan ang ekspansyon sa Busuanga Airport sa 40,000 ektaryang yuta sa Yulo King Ranch.

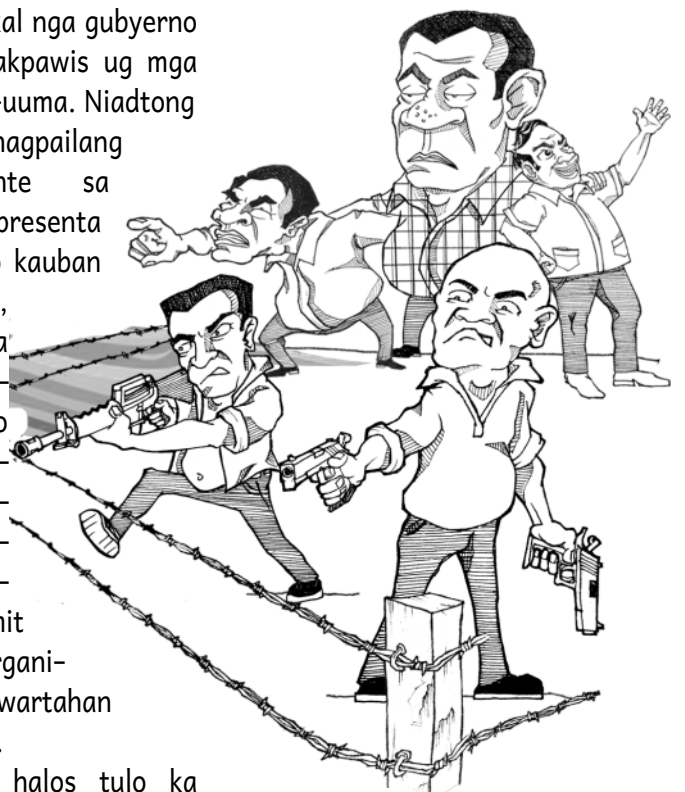
Padayon usab ang kampanyang pagpangdaut sa mga elemento sa 17th IB, PNP ug lokal nga gubyerno sa Cagayan sa Anakpawis ug mga organisasyong mag-uuma. Niadtong Marso 13, tulo ka nagpailang mga representante sa Anakpawis ang gipresenta sa usa ka dayalogo kauban ang mga militar, pulis ug lokal nga gubyerno. Gipagawas sa mga sundalo nga mga "misunder" ang tulo. Gipalagpot sa Anakpawis ang tulo human ilang gigamit ang pangalan sa organisasyon aron pangwartahan ang mga mag-uuma.

Naghan-ok og halos tulo ka

siksabay sa sundalo sa 80th IB sa Barangay Magsaysay, Infanta, Quezon. Nakasinati og pagpanghadlok ug pagpamig-ot ang mga lider-katutubo nga myembro sa Dumagat Sierra Madre-TK gikan sa mga sundalo. Tungod sa sobrang kahadlok ug kakulba, namatay si Ponce Adornado, usa ka katutubong Dumagat. Aktibong ginabatu-kan sa mga Dumagat ang proyektong Kaliwa-Kanan Laiban dam nga moguba sa ilang mga komunidad.

Sa Misamis Oriental, gigamit sa estado sa unang higayon ang Human Security Act aron kasuhan isip "terrorista" ang lider Lumad nga si Datu Jomorito Goaynon sa pagdungog sa iyang kaso niadtong Marso 11. Lider si Goaynon sa Kalumbay, usa ka organisasyon sa mga Lumad. Iligal siya nga giaresto niadtong Enero 28 kauban ang lider-mag-uumang si Ireneo Udarbe sa usa ka tsekpoynt sa 65th IB.

Niadtong Marso 20, iligal nga giaresto ug gipreso sa detatsment sa 1st Special Forces Battalion sa Mampayag, Manolo Fortich, Bukidnon si Mae Tugot, myembro sa Gabriela. Gidakop si Tugot sa militar sa Macabalan, Cagayan de Oro City.

12 ka komunidad sa Bukidnon, gidumog sa AFP

KASAMTANGANG POKUS SA lima ka batalyon sa Armed Forces of the Philippines (AFP) ang 12 ka komunidad sa utlanan sa Cabanglasan ug San Fernando sa Bukidnon sukad pa niadtong Enero. Gidumog sa dili moubos sa 1,400 ka sundalo sa 60th IB, 56th IB, 57th IB, 58th IB, 88th IB, Scout Rangers ug Division Reconnaissance Company ang tibuok lugar. Ayha pa niini, gibomba, gikanyon ug giistraping ang maong mga komunidad gikan pa niadtong ulahing bahin sa 2018.

Lakip sa mga ginauting kay ug ginaokupa sa mga sundalo ang Sityo Tapayanon, usa ka interyor nga komunidad nga adunay kapin 400 ka residente.

Niining Marso, sa desperasyon sa mga sundalo nga sumpuon ang pagsukol sa mga Lumad sa Tapayanon, gipagawas sa AFP nga “misurender” nga mga tigsuporta ug myembro sa BHB ang mga liderkatutubo ug mga residente. Ginagamit karon sa 60th IB ang maong komunidad isip tataw nga pasundayag sa kunohay kalampusan sa E-CLIP.

Una na nga gipasirado sa AFP niadtong 2016 ang eskwelahang Lumad nga ginapadagan sa Rural Missionaries of the Philippines sa Tapayanon. Kini ang pinakadaku nga eskwelahang Lumad sa tibuok Bukid-

non nga adunay kapin usa ka gatos nga estuyante sa literasiya ug numerasiya. Sukad pa sa 2017, gisuklan na sa mga residente ang duha ka dagkung proyekto sa dalan—ang Laak-San Fernando ug Mactan-Miarray—tungod kay pagaligsan niini ang ilang mga komunidad.

Sa pagkatinuod, ginahamlet sa mga sundalo ang mga komunidad. Ginabawal ang pagsulod-gawas sa mga residente, pagkaon ug suplay sa lugar ug ginapahunong ang ilang panginabuhian. Ginapig-ot usab ang ilang mga lider ug ginabawalang makiglambigit gawas sa komunidad.

Tungod niini, mibakwit ang kapin 150 ka pamilya sa kasikbit nga mga komunidad sa Tapayanon ug nagkampusan sa Malaybalay City gikan pa niadtong tunga-tunga sa Marso. **AB**

300 ka pamilya, mibakwit sa Samar

MIBAKWIT ANG 300 ka pamilya o 1,409 ka indibidwal gikan sa Hagbay, Canaponte, San Nicolas ug San Pedro sa lungsod sa San Jose de Buan, Samar gikan Marso 17-25 tungod sa halos tulo ka bulan na nga paglunsad og operasyong militar sa 87th IB sa ilang mga komunidad. Lakip sa mga mibakwit ang 424 ka bata, 66 ka tigulang ug 11 ka mabdu.

Niadtong Marso 25, gisulayan sa mga sundalo ug sa Department of Interior and Local Government (DILG) nga pasalmuton sa usa ka “peace rally” ang mga residente aron pagawasong mga “misurender” nga mga tigsuporta ug myembro sa BHB. Mibalibad ang mga residente ug nagprotesta na hinuon sila aron ipanawagan nga palayason ang mga sundalo sa ilang mga komunidad.

Human sa protesta, gipangita sa mga elemento sa 87th IB si Jade Cinco, representante sa People Surge-Western Samar.

Samtang 21 ka adlaw human makabalik ang 1,607 ka Lumad sa Barangay Diatagon, Lianga, subling mibakwit ang 28 ka pamilya gikan sa Sityo Decoy ug Panukmoan padulong sa Km. 9 bunga sa pagpanganyon, pagpanghulog og bomba ug istraping sa bukirong bahin sa ilang mga komunidad. Gilunsad ang mga pagpamomba sa 401st Bde niadtong Marso 31, usa ka adlaw human sa engkwentro tali sa AFP ug BHB sa kasikbit nga lugar.

Mibakwit ang mga residente sa Diatagon kaniadto pang Hulyo 2018 bu- nga sa grabeng militarisasyon sa lugar. **AB**

Unyonista, iligal nga giaresto

ILIGAL NGA GIARESTO sa mga pulis si Eugene Garcia, lider sa unyon sa Pioneer Flat Glass Manufacturing, sa Pasig City niadtong Marso 20 sa gama-gamang kaso sa *illegal possession of firearms*. Giutingkay ang iyang balay gamit ang usa ka *search warrant* ug gipagawas nga aduna siyay kalibre .45 pistola. Niadtong 2016, iligal nga gisisante sa kumpanya ang 44 ka mamumuo, lakip ang mga lider-union, samtang anaa sa tunga-tunga sa negosasyon alang sa CBA.

Niadtong Marso 30, gidagit sa tulo ka sundalo sa AFP si Zandro Esteban, usa ka mamumuo sa Sumifru ug myembro sa unyong NAMASUFA-NAFLU-KMU, sa Barangay San Jose, Compostela ug gidala sa ilang kampo sa New Bataan, Compostela Valley. Kalambigit niini, gihulga sa PNP nga bungkagon ang kampuhan sa mga mamumuo sa SUMIFRU sa Manila City sukad pa niadtong 2018.

Giharas sa mga pulis ang pamilya ni Ricky Chavez, myembro sa unyon sa Toyota niadtong Marso 21. Gisulod sa mga pulis ang iyang balay gamit ang usa ka *search warrant*. Matud sa iyang asawa, daw nangita og armas ang mga pulis sa ilang balay aron makasuhan ang iyang bana.

Sa Bulacan, bangis nga giguba sa mga pulis ang subling gitukod nga piket sa mga mamumuo sa NutriAsia Foods Corporation niadtong Marso 25. Niadtong Hunyo 2018 unang gidispers ang maong piketlayn kung asa daghang mamumuo ug ilang mga tigsuporta ang nasakitan ug iligal nga giaresto.

Samtang duha ka myembro usab sa Kalipunan ng Damayang Mahihirap (Kadamay) sa Pandi, Bulacan ang giaresto niadtong Marso 25 human kuno makita nga adunay gunit nga armas. **AB**

Perwisyong dala sa pribadong serbisyon patubig sa Metro Manila

Sulod sa halos duha ka semana niadtong nangaging bulan, nag-antus ang kapin tunga sa milyon nga residente sa Metro Manila sa unom hangtud 18 ka oras sa serbisyo sa tubig matag adlaw. Bisan og hinay-hinay kining nahimong regular, mamahimong limitado pa gihapon kini sa mosunod nga mga bulan.

Perwisyo ang nahiagum sa kawatwan ilalum sa mga hakog nga pribadong opereytor sa patubig. Sukwahini kini sa mga saad nga moresulta ang pribatisasyon og "mas maayo ug baratong serbisyo." Tin-aw nga panganglitan kini sa paantus nga dala sa mga palisiyang neoliberal nga ginapatuman sa reaksyunaryong estado.

Palpak nga serbisyo

Dunot ug hilabihan ka kulang ang imprastruktura alang sa distribusyon sa tubig sa Metro Manila nga kontrolado sa dagkung kumpanya. Luyo sa sobrang suplay sa tubig gikan sa Angat Dam, walay tubig ang kapin 300,000 ka residente sa Kamaynilaan. Niadtong Marso, walay

tubig ang mga gripo sa tunga sa milyong katawhan.

Natunga sa duha ka pribadong korporasyon ang serbisyo sa tubig sa Metro Manila—sa Manila Water ang operasyon sa sidlakang bahin, ug sa Maynilad usab ang sa kasadpan. Nahilakip sa kasabutan sa konsesyon nga makakuha ang Manila Water og 40% o 1,600 MLD (*million liters per day* o milyong litro kada adlaw) sa Angat dam samtang 60% (2,400 MLD) usab ang sa Maynilad.

Ginaduso sa Manila Water nga dili na paigo ang 1,600 MLD nga alokasyon niini tungod kay nagadaku kuno ang panginahanglan sa eryang langkub niini ngadto sa 1,750 MLD. Ang tinuod, ginatabunan lamang niini

ang 176 MLD nga tubig nga gakausik matag adlaw tungod sa mga daut nga tubo ug tubiganan. Kung buot hunahunaon, mas daku pa kini sa depisitong 150 MLD nga ginaingong ugat sa "krisis" sa tubig.

Kung idugang pa dinhi ang 1,001 MLD nga tubig nga gakausik sa Maynilad, mokabat sa 1,177 MLD (o 785% sa ginaingong depisito) ang kinatibuk-ang gakausik nga tubig tungod sa depektibong mga imprastruktura. Sa dihang gihimong pribado ang patubig sa Metro Manila, ang kantidad sa gakausik nga tubig moubos na unta ngadto sa 732 hangtud 976 MLD kaniadto pang 2001. Apan tungod kay wala napaayo ang mga depektibong mga tubo, labaw pang misaka ang kantidad sa gakausik nga tubig matag adlaw.

"Perwisyo..." *sundi sa panid 13*

Atake sa mga upisina ug misyon

PUGOS NGA GISULOD sa 20 ka sundalo ang upisina sa BAYAN-Northern Mindanao Region sa Camaman-an, Cagayan de Oro City niadtong Marso 20 aron arestuhon kuno ang usa ka nailang "Albert." Sa dihang gibabagan sila, tibuok gabii nga gipalibutan sa mga sundalo ang upisina ug gibawalang ipagawas sa balay ang mga namu-yo dinhi.

Sa mao gihapong adlaw, gisulod ug giransak ang upisina sa KASTAN, lokal nga balangay sa Cordillera People's Alliance, sa Barangay Lipcan Ubbog, Bangued, Abra.

Samtang duha ka beses nga giharas ug gihadlok ang mga myembro sa Karapatan-Quezon niadtong Marso 9 sa mga tsekpoynt sa militar sa mga barangay sa San Francisco ug Dao. Giutingkay sa 50 ka elemento sa 85th IB ug CAFGU ang mga gamit sa mga delegado. Paadto ang grupo sa Lopez, Quezon aron magpahigayon og imbestigasyon sa lugar duol sa nahitabong engkwentro tali sa AFP ug BHB niadtong Marso 8.

Dayag usab nga gipailalum sa sarbeylans ug gihadlok sa mga ahente sa paniktik sa rehimen ang langyawng mga delegado sa internasyunal nga delegasyon sa mga abugado nga nagpahigayon og imbestigasyon sa mga insidente sa pagpangatake sa mga abugado ug huwes sa

nasud. Gisundan ug gikuhaan sila og mga litrato ug bidyo hangtud sa gisudlan nilang *hotel*. Gipamati usab ang ilang mga hisgutanan.

Gilangkuban ang internasyunal nga delegasyon sa siyam ka abugado gikan sa Belgium, Italy, Japan, Korea, The Netherlands ug United States. Gipahigayon ang imbestigasyon niadtong Marso 14-17. Girepaso nila ang 15 ka insidente sa atake sa sektor lakip na ang pagpatay kang Atty. Benjamin Ramos ug pag-akusa sa mga myembro sa NUPL-Panay isip mga myembro sa PKP. Si-gon sa ilang imbestigasyon, magkasumpay ang mga kaso sa pag-atake sa mga huwes ug abugado, ug lambigit kini sa mga buladas ni Duterte batok kanila.

Usa ka adlaw ayha sugdan ang imbestigasyon, gipusil-patay si Atty. Rex Jasper Lopez atubangan sa usa ka *mall* sa Tagum City, Davao del Norte. Matud sa National Union of People's Lawyers (NUPL), si Lopez ang ika-38 nga abugadong gipatay ilalum sa rehimeng US-Duterte.

Segurado nga labaw pang mograbe ang mga atake sa mga abugado, tigpanalipod sa katungod-tawo ug katawhan tungod sa pagluwat sa gubyerno sa Pilipinas sa International Criminal Court, matud pa sa NUPL. Pormal nga miatras ang nasud sa maong internasyunal nga korte niadtong Marso 17.

AB

Ginasumpaki usab sa mismong datos sa reaksyunaryong guberno ang argumentong "kulang" ang suplay sa tubig. Sa pagkatinuod, aduna pay sobrang 1,200 MLD ang Angat Dam nga wala pa nagamit.

Hakog sa tubo

Supertubo ug dili serbisyo sa publiko ang interes sa mga pribadong korporasyong nagpadagan sa serbisyo sa patubig. Paigo ang suplay apan nagpabiling kulang ug depektibo ang mga imprastruktura sa tigumanag tubig ug distribusyon niini.

Sukwahi sa saad sa pribatisasyon nga mas ubos nga singil ug mas modernong imprastruktura sa tubig, nag-antus karon ang katawhan sa Metro Manila bunga sa hilabihan ka taas nga singil sa dunot nga serbisyo. Sa nangaging kapin 20 ka tuig, walay kahumanan nga mi taas ang singil sa serbisyo samtang nagkadaku ang kita sa mga pribadong kumpanya.

Sukad nga gihimong pribado ang patubig sa Metro Manila niadtong 1997, misaka na og 879% ang singil sa patubig sa Manila Water samtang 574% usab ang sa Maynilad.

Sa pikas bahin, misaka na og 137% ang netong kita sa Manila Water ug 444% ang sa Maynilad gikan pa lang sa 2007 hangtud 2017. Niadtong 2018, labaw pang misaka sa 8% ang netong kita sa Manila Water ngadto sa P6.6 bilyon.

Gipanag-iyahan ang Manila Water sa Ayala Corporation nga aduna usay dagkung negosyo sa uban pang estratehikong serbisyo ug industriya sama sa bangko, telekomunikasyon, kuryente, transportasyon ug uban pa. Kaabag niini sa

kumpanya ang WB-IFC ug uban pang kapitalistang Japanese, Singaporean ug British.

Kanhing gipanag-iyahan sa pamilyang Lopez ang Maynilad, nga gipanag-iyahan na karon ni Manny V. Pangilinan nga aduna usay dagkung mga negosyo sa serbisyo ug industriya sama sa mina, kuryente, telekomunikasyon ug uban pa. Ginapadagan kini kaabag ang grupong Salim/Metro Pacific Investment Corporation (MPIC) sa Indonesia ug mga kapitalistang Japanese ug French.

Imperyalistang disenyo

Gipatumang sa rehimeng Ramos ang pribatisasyon sa Metropolitan Waterworks and Sewerage System (MWSS) niadtong 1997 sigon sa dikta sa International Finance Corporation (IFC), ang ahensya sa World Bank (WB) nga direktang namuhunan sa mga pribadong kumpanya. Gisaad niining mamahimong paigo ug mas barato ang suplay sa tubig kung ipasa ang pagdumala niini sa pribadong sektor.

Apan ang tinuod, gigambalay sa WB-IFC ang kontrata alang sa pribatisasyon nga mahimong mapuslanon sa negosyo ug dili isip katilingbanong serbisyo. Kini aron segurohon nga mabayaran sa mga lokal nga kapitalista ang \$800-milyong utang sa MWSS sa WB, Asian Development Bank ug Japan Bank for International Cooperation.

Bagag-nawong ang kasamtangang rehimen aron pasanginlan ang gama-gamang "kakulang" sa suplay sa tubig aron iduso ang pagtukod sa Kaliwa Dam sa mga kapitalistang Chinese nga magpalayas sa kapin 20,000 ka nasudhong nimorya sa ilang yutang kabilin sa Sierra

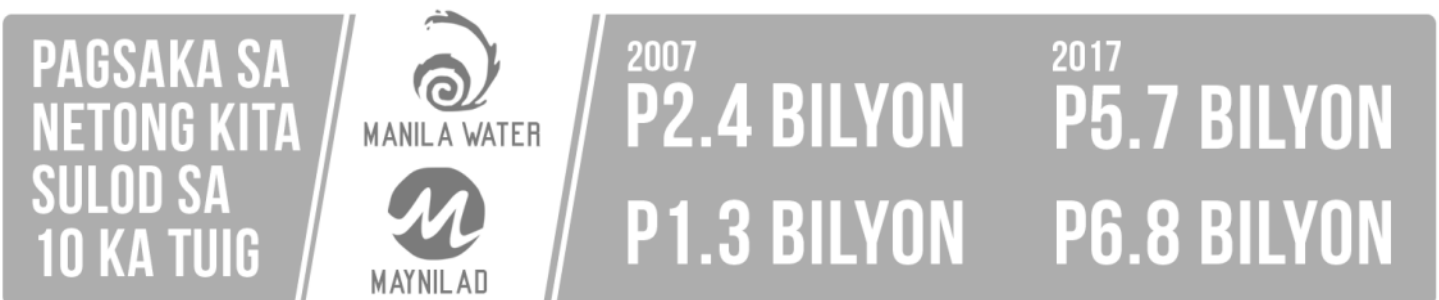
Madre.

Mga pagsukol

Atubangan sa nagkagrabeng atake sa katungod sa serbisyo sa tubig, angayan lang nga pakusgon sa katawhan ang panawagan aron ibasura ang neoliberal nga palisiyang pribatisasyon nga ginapatumang sa reaksyunaryong estado alang sa kapuslanan sa mga lokal ug langyawng kapitalista. Kinahanglang direktang panubagon ang kapakyas sa reaksyunaryong rehimen nga dumalahan ang katungdanan niining seguruhong adunay paigo nga suplay ug baratong serbisyo sa patubig ang mga katawhan ug singilon ang mga pribadong korporasyon sa patubig sa palpak nilang serbisyo.

Giduyugan sa katawhan og protesta ang perwisyong dala sa kawadon sa tubig. Bitbit ang mga balde, miadto sila sa upisina sa MWSS niadtong Marso 12 ug 15. Naglunsad usab og susamang protesta ang mga mamumuo sa pagpasiugda sa Kilusang Mayo Uno sa Welcome Rotonda niadtong Marso 14.

Kalambigit niini, naglunsad usab og protesta sa Chinese Embassy sa Makati City niadtong Marso 14 ang mga nasudhong minorya sa pagpasiugda sa SANDUGO aron kundenahon ang mga proyektong moguba sa kinaiyahan ug maglubong sa Pilipinas sa utang sama sa Chico Dam ug Kaliwa Dam.

Presensyang militar sa US sa Pilipinas, mikaylap

NAGKADAGHAN ANG PRESENSYA sa mga tropang Amerikano ug mga operasyong militar niini sa Pilipinas. Ang ilang presensya ginapaluyohan sa giusang mga pagbansay-militar, pagdunggo sa mga barkong panggyera ug uban pang “pagbisita” ug aktibidad. Niadtong Marso, dili moubos sa 9,000 ka tropang Amerikano ang anaa sa kayutaan sa nasud sa usa ka panahon.

Gikan Abril 1 hangtud 12, ginapahigayon sa US ang ika-35 Balikatan sa South ug Central Luzon. Direkta kining gidumalahan sa Operation Pacific Eagle-Philippines ug gisalmutan sa 3,500 ka sundalong Amerikano ug 4,000 ka sundalong Pilipino. Sukad Marso 17, anaa na sa nasud ang pipila sa mga tropang Amerikano alang sa “sibilyan-militar” nga mga aktibidad. Halos kadungan kini sa gilunsad nga ika-15 Pacific Partnership sa Eastern Visayas nga milungtad gikan Marso 10-24 ug gisalmutan sa 1,600 ka sundalong Amerikano. Gipatong ang maong pagbansay sa Exercise Salaknib nga gilunsad sa Nueva Ecija gikan Marso 4 hangtud 14. Pipila lamang ang maong mga pagbansay sa 281 aktibidad-militar nga nakatakdang ilunsad sa US sa nasud karong tuiga.

Kadungan sa maong mga pagbansay ang pagdunggo sa USS Blue Ridge, ang nag-unang barkong panggyera sa US Navy, sa Manila Bay niadtong Marso 14. Ginaila ang maong barko nga usa ka base militar sa dagat nga adunay sakay nga 3,000 ka sundalong Amerikano.

Dugang dinhi, giabli na sa US ang teritoryo sa Pilipinas sa ubang langyawng hukbo gamit ang kanhing tali lamang sa US ug Pilipinas nga Balikatan. Misalmot na sa maong mga pagbansay ang mga sundalong Australiano sukad pa niadtong 2012. Gipasalmot usab sa US ang mga hukbo sa Japan, South Korea, East Timor, Brunei, Thailand, Singapore, ug United Kingdom isip mga “obserber.” Mahinungdanon alang sa US ang maong pagbansay ilabina nga lima ka nasud lamang sa Pacific, ang pinakalapad sa mga rehilyong-militar nga ginalangkub sa usa ka kumand sa US, ang abli sa presensya sa mga tropang Amerika-

no sa kasamtangan. Sa han-ay sa AFP, partikular nga magtatambong sa Balikatan ang bag-ong natukod ug gipondohan sa US nga 1st Brigade Combat Team nga kunohay nakapailalum sa lokal nga Special Operations Command.

Sama sa nangagi, ginagamit sa US nga takuban ang pagbansay aron maglunsad og lainlaing operasyong militar. Ginagamit niini ang mga gimbuhatong humanitarian sama sa pagpangtukod og mga eskwelahan, paglunsad og mga misyong medikal, pagtudlo ug literasiya ug uban pa aron hatagag katarungan ang pag-sulod sa langyawng mga tropa sa mga hilit nga baryo sa lain-laing bahin sa nasud. Niining tuiga, kunohay nagtukod kini og mga eskwelahan sa Batangas ug Leyte.

Nahitabo kining tanan human ang pagbisita sa nangulo sa Department of State sa US nga si Michael Pompeo niadtong Pebrero 28. Mihapit si Pompeo aron atubangon ang bangi sa mga upisyal ni Duterte aron “subling pasadahan” ang Mutual Defense Treaty, ang tratado militar nga ginagamit sa US alang sa padayon nga presensya sa mga tropa niini sa nasud. Kunohay ginaduso nila nga kinahanglan na og bag-ong tratado aron langkuban ang mga soberanong teritoryo sa Pilipinas sa South China Sea.

Ang tinuod, mimugna lamang og kasaba silang Duterte ug iyang mga upisyal aron dugangan sa US ang limos nga ayuda ug himang-militar nga ginahan-ok niini sa Pilipinas. Sa partikular, ginaapas ni Duterte ang pipila ka libong tag-as nga kalibreng armas nga giharang sa Senado sa US tungod sa madugoong “gyera kontra-droga” sa rehimen. AB

Batukan ang Oplan Samadhan—CPI-Maoist

NANAWAGAN ANG COMMUNIST Party of India (CPI)-Maoist sa katawhang Indian nga batukan ang Operation Samadhan (o “solusyon” sa pinulungang Indian), ang pinakabagong kampanya sa pagpanumpo sa reaksyunaryong estadong Indian. Sukwahi sa gideklara niining tumong nga pagdala og mga “solusyon” sa kabus nga komunidad sa India sama sa irigasyon, edukasyon, serbisyong panglawas ug uban pa, ang Operasyon Samadhan usa ka operasyon aron palayason ang katawhan sa mga yutang gustong tukuran og dagkung kumpanya sa mga *megadam*. Langkub sa maong operasyon ang Chhattisgarh, Bihar, Odisha, Maharashtra, Andhra Pradesh, Telangana, West Bengal, Madhya Pradesh ug Jharkhand—mga lugar sa mga *adivasi* o katutubo.

Gihimo sa reaksyunaryong estado ang CPI-Maoist isip “internal nga hulga” aron han-ukan og mga pwersang pangseguridad ang maong mga lugar ug ipailalum kini sa militarisasyon. Matud sa CPI-Maoist, dili ang mga komunista ang hulga sa mga komunidad kundili ang mga langyawng kumpanya ug mga pwersang pangseguridad sa estado nga gigamit nila.

Sa pagkatinuod, pipila na ka mga komunidad ang napalayas sa takuban sa “industriyalisasyon” ug “kalambuan.” Ginaakusahan sa estado ang mga residente dinhi nga mga myembro sa CPI-Maoist ug gipasakahan og sedisyon ug uban pang gamagamang kaso. Sa ingon, napugos silang biyaan ang ilang mga komunidad aron likayan ang brutalidad sa mga pulis ug sundalo. Lakip niini ang mga masaker, pagpamatay, pagpanglugos sa kababayan-an, pagpangulata ug uban pang pagpangabuso. AB